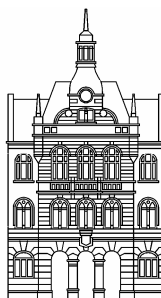

Mestna občina Novo mesto

Župan

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 244, faks: 07 / 39 39 269
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 332-6/2007/1 (1701)
Datum: 27. 8. 2007

**OBČINSKI SVET
MESTNE OBČINE NOVO MESTO**

- Zadeva: **PREDLOG ZA RAZGLASITEV MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA OBMOČJE BREZ GENSKO SPREMENJENIH ORGANIZMOV (GSO)**
- Namen: sprejem sklepa
- Pravna podlaga: - Statut Mestne občine Novo mesto (Uradni list RS, št. 96/06 – UPB1)
- Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (Uradni list RS, št. 23/05)
- Poročevalec: Igor Hrovatič, vodja Oddelka za kmetijstvo in turizem
- Predlog sklepov:
- 1. Mestna občina Novo mesto pristopi k podpisu izjave Inštituta za trajnostni razvoj o občini kot območju brez gensko spremenjenih organizmov.**
 - 2. Občina bo z namenom informiranja in izobraževanja širše javnosti in posameznih ciljnih skupin, zlasti institucij na področju vzgoje in izobraževanja (vrtni, osnovne šole in srednje šole), podpirala izvedbo izobraževanj o nevarnosti GSO in pomenu zdrave prehrane v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, Kmetijsko gozdarskim zavodom Novo mesto in ostalimi strokovno usposobljenimi službami.**
 - 3. Občina se v svojih strateških dokumentih (strategiji razvoja občine in področnih strategijah) dolgoročno zaveže proti gojenju GSO na celotnem območju občine.**

4. Občina predlaga tudi Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, da kot zakupodajalec v svoje zakupne pogodbe, sklenjene, z zakupniki kmetijskih zemljišč, vključi določilo, da se na kmetijskih zemljiščih, ki so v lasti države oz. sklada, ne gojijo gensko spremenjene rastline oz. ne uporabljajo GSO.

5. Občina poziva Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, da čimprej zakonodajno uredi področje ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi.

6. Z zgoraj navedenimi sklepi se seznanijo:

- vzgojno-izobraževalne organizacije na območju MONM,
- Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto,
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije,
- Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije,
- Združenje za ekološko kmetovanje Dolenjske, Posavja in Bele krajine,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS,
- Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS,
- Inštitut za trajnostni razvoj.

Alojzij MUHIČ

ŽUPAN
MESTNE OBČINE NOVO MESTO

PRILOGE:

1. obrazložitev,
2. izjava.

POSLANO:

1. naslovníku,
2. zbirki dok. gradiva.

Mestna občina Novo mesto

**Občinska uprava
Oddelek za kmetijstvo
in turizem**

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 261, faks: 07 / 39 39 272
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 332-6/20071 (1701)
Datum: 27. 8. 2007

**Zadeva: OBRAZLOŽITEV K PREDLOGU SKLEPA O RAZGLASITVI MESTNE OBČINE
NOVO MESTO ZA OBMOČJE BREZ GENSKO SPREMENJENIH
ORGANIZMOV (GSO)**

1. UVOD

Inštitut za trajnostni razvoj je ob letošnjem dnevu zemlje, 22. aprilu, začel z nacionalno kampanjo za ustanavljanje območij – občin brez gensko spremenjenih organizmov. Z njo se Slovenija vključuje v uspešno evropsko kampanjo "GMO-free Europe", ki sicer teče že dobro leto dni. **Glavni namen kampanje** je spodbujati čim obširnejšo razpravo o uporabi gensko spremenjenih organizmov, predvsem v kmetijstvu in v prehrani, in izboljševati obveščenost in zavedanje slovenske javnosti o tej temi.

Neposredni cilj kampanje je, da se čim več slovenskih občin vključi v razpravo, opredeli do gojenja gensko spremenjenih rastlin in po možnosti sprejme izjavo o območju brez GSO ter se tako pridruži 35 slovenskim občinam, ki so to izjavo doslej že podpisale ter 4500 evropskim občinam in 174 regijam, ki so to tudi že storile. Posredni cilj kampanje pa je ohraniti Slovenijo brez gojenja GSO in s tem preprečiti neželene okoljske, zdravstvene, socialne in ekonomske posledice.

V Sloveniji je bil sprejet Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, ki ureja ravnanje GSO v zaprtem sistemu. Trenutno je v pripravi Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami, ki bo urejal gojenje GSO v komercialne namene in bo stopil v veljavo predvidoma konec I. 2008. Vendar pa izkušnje iz tujine kažejo, da so za preprečevanje škodljivega vpliva GSO na zdravje ljudi in na okolje najboljše, včasih pa celo edini možni, preventivni ukrepi – torej ne gojenje gensko spremenjenih rastlin.

Mestna občina Novo mesto je skupaj z Združenjem za ekološko kmetovanje Dolenjske, Posavja in Bele krajine ter Kmetijsko gozdarskim zavodom Novo mesto 1. 6. 2007 v okviru prireditve »2. EKO praznik v Novem mestu« pripravila odmevnejšo **okroglo mizo z naslovom: »Dolenjska, Posavje in Bela krajina brez GSO«**. Udeleženci okrogle mize so se v zaključkih izrekli, da bodo izkoristili vse svoje možnosti pri spodbujanju svojih občin k stalnemu izobraževanju in ozaveščanju občanov na področju gensko spremenjenih rastlin in hrane ter k podpisovanju deklaracij o odpovedi uporabe gensko spremenjenih rastlin na lastnih zemljiščih. V razpravi je bil podan tudi predlog, da se na državni ravni opredeli do ne uporabe gensko spremenjenih rastlin na državnih zemljiščih oz. zemljiščih, v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS (po znanih podatkih za leto 2005 je lokalna izpostava sklada Novo mesto imela sklenjenih 413 zakupnih pogodb za kar 1.277 ha površin).

2. UTEMELJITEV

1. Opredelitev za »območje brez GSO« je skladna s sprejeto strategijo razvoja kmetijstva in podeželja v Mestni občini Novo mesto, ki vključuje naslednje pomembnejše cilje/ukrepe s področja okolju prijazne pridelave hrane oziroma zdrave prehrane: spodbujanje širjenja različnih oblik sonaravnega/trajnostnega kmetovanja (ekološko, integrirano, biodinamično ipd.), izobraževanje in osveščanje pridelovalcev in potrošnikov o pomenu varne, kakovostne, doma pridelane hrane in v ta namen pripravljane in sofinanciranje ustreznih izobraževalnih programov in akcij za pridelovalce in porabnike zdrave hrane, subvencioniranje kmetij (zlasti ekoloških), ki se odločajo za semenarstvo in pridelavo sadik, spodbujanje neposredne prodaje pridelkov iz sonaravne pridelave na kmetijah in ekološki tržnici v mestnem jedru, vključevanje (v večjem obsegu) lokalnih in nacionalnih medijev k popularizaciji sonaravne pridelave ter ostale ukrepe za trajnostni razvoj kmetijstva in podeželja na območju občine.¹

2. Gojenje gensko spremenjenih rastlin je neposredno povezano z okoljskimi tveganji. Na herbicide in na škodljivce odporne rastline, ki so bile v Evropski uniji avtorizirane za gojenje, lahko negativno učinkujejo na biotsko raznovrstnost in ekološko ravnovesje naše občine. Še posebej to velja za še neavtorizirane gensko spremenjene rastline.

O tveganjih dodatno priča dejstvo, da države prepovedujejo gojenje gensko spremenjenih rastlin na varovanih območjih narave t.j. na zavarovanih območjih in območjih omrežja **Natura 2000** in drugih občutljivih območjih, določenih s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, zaradi možnih negativnih posledic za prosto živeče živali in rastlinske vrste ter njihov življenjski prostor. V MONM je od 23.571 ha celotne površine občine kar 5.462 ha oz. 23,18% območja zajeto v posebna varstvena območja pod evropskim ekološkim omrežjem Naturo 2000. Projekt Evropske unije »Natura 2000« je namenjen ohranjanju ekološko pomembnih območij narave (habitatov) in varovanju rastlinskih in živalskih vrst, katerih ohranjanje je v interesu Evropske skupnosti.

3. Omočje celotne Slovenije kakor tudi območje Mestne občine Novo mesto se ponaša z nadpovprečno visoko stopnjo biotske raznovrstnosti in razmeroma nedotaknjeno naravo. Te razmere so prispevale k usmerjanju v kmetijstvo, ki temelji na varovanju okolja in ohranjanju pestrosti avtohtonih sort rastlin in živali ter okolju prijaznejši rabi zemljišč in pridelavi hrane, kot to že od l. 2001 spodbuja tudi **slovenski kmetijsko okoljski program - SKOP**. V ta program, ki je na državni ravni usklajen s cilji programa Nature 2000, se skozi sonaravne oblike kmetovanja (integrirano, ekološko) tudi v naši občini vključuje vse večje število kmetij. Tako je v letu 2006 na območju občine Novo mesto bilo vključenih v program SKOP 470 kmetij, kar predstavlja približno 40 % od vseh kmetij (1200), ki so vključene v sistem ukrepov kmetijske politike.

Naraščajoč delež zemljišč v ekološki obdelavi (konec leta 2006 je bilo približno 5,5 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi) dokazuje, da Slovenija nima le ekološko edinstvenega položaja, temveč tudi dobre pogoje za uspešno sodelovanje na hitro razvijajočem se domačem in evropskem trgu ekoživil. Novembra 2005 je slovenska vlada sprejela Akcijski načrt razvoja ekološkega kmetijstva v Sloveniji do l. 2015, s katerim načrtuje bistveno povečanje obsega ekološke pridelave, in sicer na 20 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi oziroma na 15 % kmetij do leta 2015. Tudi na območju naše občine število ekoloških kmetij počasi, a vztrajno narašča: leta 2004 je bilo 8 kmetij vključenih v ekološko pridelavo, leta 2006 pa 12.

Uporaba GSO v slovenskem kmetijstvu bi izničila te ugodne razmere in ves razvojni potencial, saj GSO ogrožajo obstoj ekološkega kmetijstva in proizvodnjo ekoživil, kjer je raba

¹ Strategija razvoja kmetijstva in podeželja v Mestni občini Novo mesto za obdobje 2003 – 2007. Mestna občina Novo mesto in Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto, Novo mesto, maj 2004

GSO in njihovih produktov prepovedana. Prav tako ni dovoljena uporaba GSO v integrirani pridelavi hrane.

4. Povsod po svetu, kjer GSO gojijo v večjem obsegu, naraščajo problemi z onesnaževanjem običajnih in ekoloških posevkov z gensko spremenjenim pelodom in gensko spremenjenimi semeni. Ekološki kmetje v ZDA in Kanadi sprožajo kolektivne tožbe proti proizvajalcem GS-semen, ker svojega pridelka ne morejo več ohranjati brez GSO. V Veliki Britaniji je vlada ustanovila komisijo, da bi proučila, ali je sobstoj kmetijstva z GSO in kmetijstva brez uporabe genske tehnologije v državi sploh možen in ali ne bi to neizogibno privedlo do onesnaženja vseh pridelovalnih območij. Poročilo te komisije je vzbudilo velik dvom glede uresničljivosti »sobstoja«.

Tudi poročila neodvisnih organizacij kažejo, da so poleg stroge zakonodaje nujni tudi ustrezni preventivni ukrepi, ker je onesnaževanje z GSO izjemno resen globalni problem. Nedavno poročilo razkriva 113 primerov onesnaženja z GSO v 39 državah sveta, čeprav je le v polovici teh držav dovoljeno gojenje nekaterih GSO.

5. Če bi gensko spremenjene ali transgene rastline v Sloveniji kadarkoli začeli gojiti komercialno, bi morali predpostaviti, da bi zaradi nenehnega in široko prisotnega onesnaževanja na dolgi rok postalo nemogoče tako ekološko kmetijstvo kot tudi običajno kmetijstvo brez GSO.

6. Do sedaj niso bile dokazane koristi gensko spremenjenih rastlin za kmete, predelovalno industrijo ali potrošnike. Na drugi strani pa GSO prinašajo velika tveganja, še posebej v slovenskih razmerah.

7. Rezultati javno mnenjskih raziskav kažejo prepričljiv in vztrajen odpor večine Evropejcev do gensko spremenjene hrane (Eurobarometer 2001 in 2005). Tudi slovenske ankete kažejo enako (85 % »proti« v anketi KGZS jeseni 2006). Torej bi bilo dovoliti gojenje GSO v Sloveniji nespametno ne samo z ekološkega, temveč tudi z ekonomskega vidika.

3. ZAKLJUČEK

Občina trenutno nima pooblastil za prepoved GSO na svojem celotnem območju, razen na zemljiščih v svoji lasti, in temu ustrezno je oblikovana tudi izjava Inštituta za trajnostni razvoj v prilogi. Toda podpis take izjave in sprejetje ostalih sklepov, ki širše obravnavajo problematiko GSO na območju občine, je izjemno pomemben korak, ki odraža osveščenost občine o problematiki GSO ter njeno obvezo, da bo skrbela za izobraževanje in osveščanje svojih občanov tako kmetov pridelovalcev hrane kot vseh ostalih prebivalcev oz. potrošnikov na tem področju. Hkrati bo občina apelirala na vrtce, osnovne in srednje šole, da preko sistema javnega naročanja živil, skrbijo za varno prehrano otrok oziroma vnesejo določilo/kriterij o naročanju živil brez vsebnosti GSO.

Občinskemu svetu zato predlagamo, da po obravnavi predstavljene problematike o GSO sprejme naslednje sklepe:

- 1. Mestna občina Novo mesto pristopi k podpisu izjave Inštituta za trajnostni razvoj o občini kot območju brez gensko spremenjenih organizmov.**
- 2. Občina bo z namenom informiranja in izobraževanja širše javnosti in posameznih ciljnih skupin, zlasti institucij na področju vzgoje in izobraževanja (vrtci, osnovne šole in srednje šole), podpirala izvedbo izobraževanj o nevarnosti GSO in pomenu zdrave prehrane v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, Kmetijsko gozdarskim zavodom Novo mesto in ostalimi strokovno usposobljenimi službami.**

3. Občina se v svojih strateških dokumentih (strategiji razvoja občine in področnih strategijah) dolgoročno zaveže proti gojenju GSO na celotnem območju občine.
4. Občina predlaga tudi Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, da kot zakupodajalec v svoje zakupne pogodbe, sklenjene, z zakupniki kmetijskih zemljišč, vključi določilo, da se na kmetijskih zemljiščih, ki so v lasti države oz. sklada, ne gojijo gensko spremenjene rastline oz. ne uporabljajo GSO.
5. Občina poziva Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, da čimprej zakonodajno uredi področje ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi.
6. Z zgoraj navedenimi sklepi se seznanijo:
 - vzgojno-izobraževalne organizacije na območju MONM,
 - Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto,
 - Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije,
 - Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije,
 - Združenje za ekološko kmetovanje Dolenjske, Posavja in Bele krajine,
 - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS,
 - Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS,
 - Inštitut za trajnostni razvoj.

Pripravila:

Vera VESELY, višji svetovalec

Igor HROVATIČ
VODJA ODDELKA

mag. Sašo MURTIČ
DIREKTOR OBČINSKE UPRAVE

INŠTITUT ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana
Tel. (01) 4397 460; GSM 051 368 890
Faks (01) 4397 105
info@itr.si / www.itr.si

Ljubljana, 16.4.2007

Zadeva: "Občina kot območje brez GSO"

Spoštovani g. župan!

Na Inštitutu za trajnostni razvoj začinjamo nacionalno kampanjo za ustanavljanje območij – občin brez gensko spremenjenih organizmov. Z njo se vključujemo v uspešno evropsko kampanjo "GMO-free Europe", ki sicer teče že dobro leto dni.

V Sloveniji je sicer v pripravi Zakon o soobstoju GS rastlin s konvencionalnimi, ki bo verjetno stopil v veljavo šele konec l. 2008. Kot organizacija civilne družbe in strokovni zavod smo si prizadevali, da bi bil zakon čim bolj restriktiven, vendar pa izkušnje iz tujine kažejo, da so za preprečevanje onesnaževanja najboljši, včasih pa celo edini možni, "preventivni ukrepi" – torej negojenje GS rastlin.

Na vas se obračamo s pobudo, naj vaša **občina sprejme sklep o občini kot območju brez GSO**.

Zavedamo se, da občina trenutno nima pooblastil za prepoved gojenja GSO na svojem območju (razen na zemljiščih, ki so v njeni lasti), in temu ustrezno je oblikovan tudi sklep. **Toda sprejetje takega sklepa je kljub temu izjemno pomemben korak, ki izraža osveženost občine o problematiki GSO, ter njeno zavezo, da bo skrbela za izobraževanje in osveščanje svojih kmetov in prebivalcev na tem področju.**

Seveda upamo, da boste kot župan naš predlog podprli. Upamo, da bo vaša občina med prvimi "območji brez GSO" v Sloveniji in dober zgled ostalim slovenskim občinam!

Naš inštitut, zasebni neprofitni zavod, sicer strokovno deluje na področju ekološkega kmetijstva, kmetijske politike in uveljavljanja trajnostnega razvoja nasploh. Naše delo obsega razvojne projekte (projekt Preusmerjanje kmetij v MOL v ekološko kmetijstvo od l. 1998 dalje, ustanovitev prve slovenske tržnice z ekoživili l. 1999 na Pogačarjevem trgu v Ljubljani), raziskovalne projekte ter dejavnosti izobraževanja, svetovanja in osveščanja. Več o nas na www.itr.si

Uradno bomo kampanjo začeli 22. aprila na Dan Zemlje, 24.4. pa bomo pripravili medijsko predstavitev kampanje. Vemo, da časa do tedaj ni veliko, toda veseli bomo vašega prvega, četudi samo informativnega odziva do javne predstavitve kampanje, če bo to možno.

Na voljo smo tudi za vsa morebitna vprašanja!

Z lepimi pozdravi,

Anamarija Slabe

Strokovni vodja Inštituta za trajnostni razvoj

Nočemo genske tehnologije na naših poljih!

Izjava

1. Občina _____ se v obsegu svojih zakonskih in organizacijskih možnosti zavezuje, da tistim, ki imajo v rabi oziroma upravljanju njena zemljišča, ne bo dovoljevala gojenja gensko spremenjenih organizmov (GSO) na teh zemljiščih.
2. Občina se nadalje zavezuje, da bo uporabila vse primerne ukrepe, kot npr. izobraževanja in razprave, da se kmetje in lastniki zemljišč na območju občine ne bi odločili za gojenje in sproščanje GSO na svojih zemljiščih.
3. Občina prosi odgovorne politike, da zagotovijo, da gojenje GSO ali njihovo sproščanje v okolje na območju Slovenije ne bo mogoče.
4. Občina prosi odgovorne politike, da zagotovijo, da bodo interesi tistih slovenskih kmetov, ki želijo pridelovati pridelke brez prisotnosti GSO, v prihodnosti zakonsko zaščiteni ter da bodo uporabljeni vsi primerni ukrepi za preprečitev kakršnegakoli onesnaženja njihovih zemljišč in pridelkov z GSO. Nadalje občina zahteva natančno opredelitev obveznih zakonskih predpisov v skladu z načelom »onesnaževalec plača«.

..... datum, podpis